

9. SINIF 1.ÜNİTE - GEÇMİŞİN İNŞA SÜRECİNDE TARİH - YAZILI SENARYOSU - 5

Adı Soyadı:

Sınıfı :

Numarası :

Puan :

1. Takvimler hangi sisteme göre oluşturulmuştur? Yazınız.

İnsanlık; zamanı gün, hafta, ay, yıl gibi belli periyotlara bölmüş ve düzenli bir sistem çerçevesinde algılamıştır. Hayatı bu çerçevede düzenlemek üzere insanlar yaklaşık 6000 yıldan beri takvim kullanmıştır. Sümerler, Babiller, Mısırlılar, Yunanlar, İbraniler, Romalılar, Aztekler, Mayalar, Çinliler, Hintler, Tibetliler, Türkler ve Araplar gibi çok çeşitli millet ve topluluklar değişik takvimler meydana getirmiştir. Bu millet veya topluluklar takvimleri ay veya güneş yılını esas alarak oluşturmuştur. Bazı toplumlar takvimlerini “ay yılı” esasına göre oluşturmuştur. Ay yılı, Ay'ın Dünya etrafındaki dönüşünü esas alır ve on iki tur dönüşü bir yıla denk gelir. Bu süre 354 gündür. Bazı toplumlar ise takvimlerini “güneş yılı” esasına göre oluşturmuştur. Güneş yılı, Dünya'nın Güneş etrafındaki bir tur dönüşünü esas alır. Bu süre 365 gün 6 saattir.

2. Tarihi bilimsel araştırma metodunun tenkit aşamasında neler yapmalıdır?

Bu aşamada belgelerin doğruluk derecesi, yazıldığı tarihi, yazarı ve aynı olayı anlatan eserler arasındaki uyum ve uyumsuzlukları tespit edilerek eserlere eleştirel açıdan bakılır. Belgenin verdiği bilginin doğru olup olmadığı bu aşamada ortaya çıkarılır.

3. “Şimdiki zaman, tarihe kendi çözümlemesini empoze ettiği takdirde onu bozar.”

Verilen sözden hareketle tarihi olaylar yorumlanırken neye dikkat edilmelidir? Açıklayınız.

Tarih araştırmalarında o dönemin şartları göz önünde bulundurulmalıdır. Ancak o zaman tarih daha objektif ve sağlıklı bir şekilde yorumlanabilir. Bugünü değer yargılarıyla çözümlenmeye çalışılırsa büyük yanlışlar ortaya çıkar.

4. Aşağıda tabloda verilen tarihi malzemeleri inceleyerek tarih bilimine yardımcı bilim dallarını yazınız.

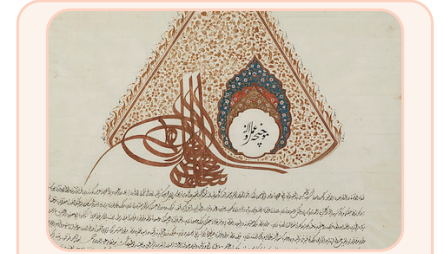
Tarihi Mühür

Sigilografi

Mumya

Antropoloji

Ferman

Paleografya

5. Osmanlı Devleti'nin Yükselme Dönemi'ndeki toplumsal yapısını anlatan bir tarihinin, Osmanlı Devleti'nde yaşayan milletler için “yurttaş” kelimesini kullanması bir tarihsel yanılıdır. Zira Osmanlıda yurttaş kavramının, XIX. yüzyılda Namık Kemal gibi düşünürlerce kullanılmaya başlandığı bilinmektedir. Osmanlı devlet yöneticileri; devlet içinde yaşayanları yurttaş olarak değil, reaya ya da tebaa olarak görmüştür.

Verilen bilgide tarihçilerin zaman zaman düştüğü bu yanılı hangi kavramla ifade edilmektedir? Yazınız.

Anakronizm: Tarih yanılması anlamına gelen kelime. Tarihin hatalı olarak aktarılması veya kronolojik olarak uyumsuz anlatılması. Meydana geliş tarihi kesin olarak bilinen bir olayı yaşadığı zaman belli olan bir kişiyi, değişik bir tarihte gerçekleşmiş ya da yaşamış gibi gösterme.

6. Aşağıda Miladi takvimle ilgili verilen tarihler arasındaki yıl farkını bulunuz.

	TARİH	TARİH	YIL FARKI
a.	MÖ 2000	375	2375
b.	MÖ 2000	1453	3453
c.	1789	1918	129
d.	1881	1939	58

7. İnsanın zamanı görülebilir ve ölçülebilir hâle getirmek için takvimleri icat etmesinin nedenleri neler olabilir? Açıklayınız.

İnsanlığın ortaya çıkışıyla birlikte insanın karşılaştığı temel sorunlardan biri, dünyevi zamanı anlamlandırmak olmuştur. Takvim, zaman çizelgesidir. Zamanı yıllara, aylara, haftalara ve günlere ayırma yöntemidir. Zamandan yararlanma ve zamanı kullanma ihtiyacı olan insanlar doğada ve gökyüzünde yıl içindeki birtakım değişimlere göre çizelgeler hazırlamışlardır. Bu çizelgeler zaman içinde takvime dönüşmüştür. Takvimlerin hazırlanmasında en etkili yöntem Ay'ın ve Dünya'nın hareketlerini izlemek olmuştur.

8. MÖ 2000, MÖ 9000, 1071, 1302 ve 1718 tarihlerini günümüzden en uzak olandan en yakına olacak şekilde sıralayınız.

Açıklama: MÖ 9000-MÖ 2000 - 1071 - 1302 - 1718

9. Atatürk'ün aşağıdaki sözlerini okuyunuz. Bu sözlerden hareketle tarih öğrenmenin yeni nesillere sağlayacağı faydaların neler olabileceği ile ilgili düşüncelerinizi açıklama kutusuna yazınız.

"Bir milletin doğrudan doğruya hayat gerekleri ile uğraşamaması, o milletin yaşadığı devirler ile ve devirleri belirleyen tarih ile çok ilgilidir. Bundan dolayı biz de eğer uğraşamamış isek, gerçek nedenlerini geçirdiğimiz devirlerde ve özellikle tarihimizde arayabiliriz. Fakat böyle bir araştırma yaptığımız zaman, yazık ki itirafa mecburuz ki, biz henüz şimdiye kadar gerçek, ilmî, olumlu anlamı ile millî bir devir yaşamadık. Bundan dolayı millî bir tarihe sahip olmadık. Bu noktayı biraz açıklamış olmak için hep beraber Osmanlı tarihini hatırlayalım."

Milletlerin ortak hafızası olan tarih, millî ve toplumsal kimliğin inşasında önemli rol oynar. Toplum, kendisini oluşturan bireylerin bir kimlik altında toplanması sayesinde ortaya çıkar. Kimlik insanların düşünme, kendilerini ifade etme ve geliştirme biçimlerinin değişmez karakteri olarak tanımlanabilir. Kimlik olmadan bir toplumun devamlılık sağlayabilmesi söz konusu olmayacaktır. Toplumsal kimlik, ahlaki ve tarihî değerlerin etkisiyle oluşur. Topluluk şuuru yani sürekliliği toplumsal kimlikle aynıdır. Bireylerin ve toplumun kendini Türk kimliği gibi bir kimlik altında tanımlaması, toplumsal birliktelikle gerçekleşir.

10. Dijitalleşme öncesi ile dijital dönemdeki tarih araştırma ve yazımları arasında ne gibi benzerlik ve farklılıklar vardır? Açıklayınız.

Bilgi işlem teknolojisinin gelişmesi, tarihçiler için önemli bir dönüm noktası olmuştur. 1990'lı yıllardan itibaren yaygınlaşmaya başlayan genel ağ kullanımı, akademik çalışmalarını büyük ölçüde etkilemiştir. Genel ağ tarayıcılarının gelişmesi, akademik bilginin yayılmasına; birinci ve ikinci elden kaynakların dijitalleştirilmesi ise tarih araştırmacılarının bu kaynaklara ulaşmasına büyük katkı sağlamıştır. Dijitalleştirme çalışmaları, dünyada yürütülen tarih yazım süreçlerini derinden etkilemiştir. Büyük miktarda verinin ulaşılabilir hâle gelmesi, tarihçilerin toplumsal ve kültürel değişimler hakkında daha kapsamlı analizler yapmasını sağlamıştır. Bu analizler sonucunda daha önce fark edilmemiş bağlantıların ortaya çıkarılması ve yeni teoriler geliştirilmesi mümkün olmuştur.